

Sygn. akt VII U 970/18

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23.01.2019 r.

Sąd Okręgowy / Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy

Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący-Sędzia : SSO Joanna Sawicz

Protokolant : st. sekretarz sądowy Monika Klęczar

przy udziale - - -

po rozpoznaniu w dniu 23.01.2019 r. w Świdnicy

sprawy **C. T.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o emeryturę

na skutek odwołania **C. T.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

z dnia 26.07.2018 r. Nr (...)

I. oddala odwołanie;

II. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. VII U 970/18

UZASADNIENIE

C. T. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 26.07.2018 r. znak: (...) o odmowie prawa do emerytury. Wnioskodawca zarzucił, że organ rentowy nie uwzględnił do stażu pracy okresu 16.06.1983-01.01.1993 r. działalności twórczej potwierdzonej decyzją Komisji do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Strona pozwana Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniosła o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wskazując, że prowadzenie działalności jako twórca jest związane z opłacaniem składek na ubezpieczenie społeczne, których wnioskodawca nie opłacał.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

C. T. (ur. (...)) w dniu 23.05.2018 r. złożył u strony pozwanej wniosek o emeryturę.

Zaskarżoną decyzją z dnia 26.07.2018 r. strona pozwana odmówiła wnioskodawcy prawa do emerytury, ponieważ nie udowodnił on wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych w wynoszących łącznie 25 lat, ani 20 lat. Organ uwzględnił wnioskodawcy staż ubezpieczeniowy w wymiarze 10 lat i 4 dni w okresach 15.08.1968r.-14.06.1969r., 01.09.1975r.-31.08.1977r., 1.09.1978r.-13.01.1980r., 02.11.1993-30.04.1994r., 20.04.2001r.-23.04.2001 r. oraz 13.04.2012-31.07.2017 r.

Dowód: akta ZUS, karta przebiegu zatrudnienia k.103, pismo ZUS k.102 akt sprawy

W okresie 01.09.1965r.-31.12.1968r. wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o naukę zawodu w zakładzie ślusarskim H. T. we W..

W okresie 15.08.1968r.-22.04.1969 r. wnioskodawca był zatrudniony w Z. w ramach stosunku pracy.

W latach 1969-1972 był studentem (...) we W. na Wydziale Architektury Wnętrz. Ukończył 5 semestrów.

W okresie od stycznia 1970 r. do września 1973 r. wnioskodawca wykonywał prace na okazjonalne imprezy (plakaty, scenografie, afisze) na rzecz wojewódzkiej organizacji studenckiej. Za wykonanie określonej pracy był wynagradzany w oparciu o ryczałt. Z tego tytułu nie odprowadził składek na ubezpieczenia społeczne.

Od 1973 roku wnioskodawca współpracował z D. we W., nie odprowadzając z tego tytułu składek na ubezpieczenia społeczne. Społecznie działał również na rzecz w. M. (1), nie odprowadzając z tego tytułu składek na ubezpieczenia społeczne.

W okresie 01.04.1975r.-30.04.1976 r. był zatrudniony T. jako instruktor plastyk. Dodatkowo wykonywał na rzecz Towarzystwa również prace konserwatorskie polichromii na drewnianym stropie – kamieniczki Małgosia we W., nie odprowadzając z tego tytułu składek na ubezpieczenia społeczne.

Od dnia 01.09.1975r. do dnia 31.08.1977r. wnioskodawca był zatrudniony w M.we W. w ramach stosunku pracy, następnie także na umowę o pracę od dnia 01.09.1978r. do dnia 13.01.1980 r. pracował W. (...) w ramach stosunku pracy. Natomiast w okresie 01.04.1981r.-31.10.1981r. wnioskodawca z kolei był zatrudniony w wymiarze 1/2 etatu w D. K. (1)

W latach 1981-1984 r. wnioskodawca wykonywał prace konserwatorskie na podstawie zamówień otrzymanych od Pracowni Sztuk Plastycznych we W.. Z tego tytułu nie odprowadził składek na ubezpieczenia społeczne.

Wnioskodawca współpracował również z M. w B., wykonując różnorodne projekty plastyczne – znaczka firmowego Centrum, okładek, plakatów, dyplomów i teczek, jednakże nie odprowadzał z tego tytułu składek na ubezpieczenia społeczne.

Od dnia 16.06.1983 r. wnioskodawca posiadał zezwolenie na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytkach ruchomych i stałych w zakresie polichromii, sztukaterii oraz rzeźby. Nadto w ramach działalności twórczej dokonał sprzedaży obrazów m.in. na kwoty: 154500 zł w 1986 r. dla P. we W., 73000 zł w 1987 r. dla Muzeum w G., 35000 zł w latach 1997-1999 dla P. (1) a także katalogu dla B.we W. w 1985 r. na kwotę 89030 zł, grafiki dla Wydawnictwa (...) w 1987 r. na kwotę 2000 zł, katalogu prac malarskich na kwotę 1000 zł na rzecz (...) w M. w 2012 r. Z tytułu tej działalności nie odprowadzał składek na ubezpieczenia społeczne.

W okresie 02.11.1993r.-06.07.1994r. wnioskodawca prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą, przy czym składki na ubezpieczenia społeczne z tej działalności opłacił wyłącznie za okres 02.11.1993r.-30.04.1994 r.

W okresach 14.02.2005r.-29.09.2009 r., 21.10.2009-02.12.2010 r. oraz 18.01.2011-11.04.2012 r. wnioskodawca był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w K. jako bezrobotny, ***bez prawa do zasiłku.***

W okresie 13.04.2012r.-31.07.2017r. wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zasiłku dla opiekuna przyznanego w związku z opieką nad żoną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w M..

Decyzją nr (...) z dnia 16.05.2018 r. Komisja Do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego uznała działalność wnioskodawcy za twórczą oraz ustaliła datę rozpoczęcia działalności jako twórca w zakresie sztuk plastycznych od dnia 16.06.1983 r. Przy czym nie odprowadzał składek na ubezpieczenia społeczne od tej działalności.

Dowód: świadectwa pracy; umowy o pracę; decyzja z dnia 16.05.2018 r.; zaświadczenia D. we W., OPS w M., PUP w K., (...) w B., (...) W., T. we W., (...) W.; zezwolenie Urzędu Województwa (...); pisma (...) w G., Wydawnictwa (...), (...) w M., (...) sp. z o.o.; rachunki, legitymacja ubezpieczeniowa, książeczka wojskowa, książeczka zdrowia studenta – k.6-79 akt sprawy

Sąd zważył, co następuje :

Odwołanie podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270 j.t.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat dla mężczyzn oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn.

Na podstawie art. 28 ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy nie osiągnęli okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w art. 27 pkt 2, przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat dla mężczyzn i mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla mężczyzn.

Niezbędną zatem przesłanką otrzymania emerytury przez osoby urodzone przed dniem 1 stycznia 1949 r. jest (poza osiągnięciem wymaganego wieku) legitymowanie się odpowiednim stażem ubezpieczeniowym w wymiarze 25 lub 20 lat dla mężczyzn. Wnioskodawca spełnił przesłankę wieku emerytalnego przewidzianą w tym przepisie, co jest niesporne. Sporna stała się kwestia stażu ubezpieczeniowego, bowiem organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy wyłącznie 10 lat i 4 dni okresów składkowych (brak okresów nieskładkowych) przypadające w okresach 15.08.1968-14.06.1969 r., 01.09.1975-31.08.1977 r., 01.09.1978-13.01.1980 r., 02.11.1993-30.04.1994 r., 20.04.2001-23.04.2001 r. oraz 13.04.2012-31.07.2017 r. Wnioskodawca twierdził natomiast, że od dnia 16.06.1983 r. prowadził działalność jako twórca w zakresie sztuk plastycznych, który to okres powinien zostać uwzględniony do ogólnego stażu pracy.

Niemniej jednak Sąd stwierdza, że argumentacja wnioskodawcy nie zasługiwała na aprobatę.

Stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy emerytalnej, przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się, z zastrzeżeniem ust. 2-5, następujące okresy: składkowe, o których mowa w art. 6 oraz nieskładkowe, o których mowa w art. 7.

Zaznaczenia wymaga, że zarówno art 6 jak i art. 7 ustawy emerytalnej zawierają zamknięty katalog okresów aktywności zawodowej ubezpieczonych, które to okresy można zaliczyć do okresów składkowych bądź nieskładkowych. Katalog zamknięty oznacza, iż nie jest możliwym rozszerzenie przy pomocy orzecznictwa sądowego ww. przepisów o nowe, nieuregulowane dotychczas stany rzeczy. Sąd dokonuje jedynie wykładni tych przepisów, biorąc pod uwagę ich brzmienie, cel i funkcję w systemie prawnym oraz ustalony stan faktyczny.

W niniejszej sprawie wnioskodawca nie wskazywał, aby posiadał jakiegokolwiek okresy nieskładkowe, zatem okoliczność ta w niniejszej sprawie jawi się jako niesporna.

Natomiast domagał się uwzględnienia okresu działalności twórczej od dnia 16.06.1983 r., potwierdzonego decyzją nr (...) z dnia 16.05.2018 r. Komisji Do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Sąd zauważa jednak, że ww. decyzja nie przesądza o zaliczeniu okresu działalności twórczej do ogólnego stażu pracy, jeżeli ubezpieczony nie realizował obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne.

Jak wynika z art. 6 ust. 2 pkt 9 ustawy emerytalnej, za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne: wykonywania działalności twórczej lub artystycznej na obszarze Państwa Polskiego:

a) objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, za które opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne lub w których ubezpieczony był zwolniony od opłacania składki,

b) przypadającej przed dniem 1 stycznia 1974 r., uznane przez Komisję do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców, działającą przy ministrze właściwym do spraw kultury, pod warunkiem że twórca lub artysta opłacał składki na ubezpieczenie społeczne po dniu 31 grudnia 1973 r.;

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej w zw. z art. 6 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2017.1778 j.t.) obowiązujących od dnia 01.01.1999 r., okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia – m.in. pracy, prowadzenia działalności gospodarczej w okresie wykonywania tego rodzaju aktywności zawodowej. Natomiast na podstawie art. 5 ust. 4 i 5 ustawy emerytalnej przy ustalaniu prawa do emerytury dla płatników składek, zobowiązanych do opłacania składek na własne ubezpieczenia emerytalne i rentowe, nie uwzględnia się okresu, za który nie zostały opłacone składki, mimo podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w tym okresie. Dotyczy to zarówno okresu przed jak i po wejściu w życie ustawy emerytalnej.

Wobec treści decyzji Komisji Do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego, tj. daty początkowej rozpoczęcia działalności twórczej, do wnioskodawcy znajdowałyby zastosowanie przepis art. 6 ust. 2 pkt 9 lit.a ustawy emerytalnej. Jednakże podkreślenia wymaga, że przepis ten uzależnia wprost uznanie okresu wykonywania działalności twórczej od okoliczności opłacania składek na ubezpieczenie społeczne lub też zwolnienia z opłacenia tej składki. Natomiast w kontekście materiału dowodowego przedstawionego przez wnioskodawcę nie można uznać, aby którakolwiek z tych przesłanek została przez wnioskodawcę spełniona.

Sąd nie kwestionuje, że wnioskodawca prowadził działalność twórczą. Świadczą o tym zaświadczenia podmiotów z którymi współpracował, oferty za przedmioty będące wytworem pracy wnioskodawcy, obrazy, plakaty, okładki książek itp., a przede wszystkim decyzja Komisji (...) z dnia 16.05.2018 r. Niewątpliwie wnioskodawca uzyskiwał z tego tytułu również dochody, które porównując do warunków przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poszczególnych latach należy uznać za wysokie. Ceny sprzedanych obrazów, zgodnie z przedstawionymi rachunkami, sięgały kwot od jednomiesięcznego do kilkumiesięcznego wynagrodzenia za pracę brutto w danym roku, za jeden obraz. Niezaprzeczalnie były to kwoty wysokie. Ponadto nie budzi wątpliwości Sądu, że nie były to jedyne dochody wnioskodawcy od 1983 r., natomiast tylko te zostały udokumentowane przez wnioskodawcę rachunkami, ofertami czy pismami od kontrahentów. Niemniej jednak wnioskodawca w żaden sposób nie wykazał, aby w okresie spornym uiścił jakiegokolwiek składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzonej działalności. Wśród przedstawionych dokumentów brak jest potwierdzeń wpłaty składek na rachunki ZUS, dokumentów o wymiarze opłaty składek itp. W dokumentacji ZUS również brak jest potwierdzenia okresu ubezpieczenia wnioskodawcy, co oznacza, że od początku działalności twórczej nie zgłosił się do ubezpieczeń społecznych z tego tytułu.

Jak wynika z art. 8 ustawy z dnia 27 września 1973 r. o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin (Dz.U.1983.31.145 j.t.), mającej zastosowanie do wnioskodawcy w latach 1983-1998, twórcy byli obowiązani opłacać składki na pokrycie kosztów świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego. Przy czym składka wynosiła 3% od zadeklarowanego przychodu z działalności twórczej (art. 8 ust. 1 ustawy do dnia 31.12.1987 r. i § 9 Rozporządzenia

Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 1987 r. w sprawie wykonania ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin – Dz.U.1987.26.145), następnie od dnia 01.01.1990 r. 29% dochodu bieżąco zadeklarowanego przez twórcę, nie niższy jednak od kwoty odpowiadającej 60% przeciętnego wynagrodzenia (§ 44 w zw. z § 45 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego – Dz.U.1990.7.41). Prowadząc działalność twórczą wnioskodawca był zatem zobowiązany do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, któremu to obowiązki uchybiał.

Od dnia 01.01.1999 r., tj. od dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS i ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, wnioskodawca również był zobowiązany do opłacania składek na ubezpieczenie własne. Działalność twórcza jest bowiem traktowana jako pozarolnicza działalność gospodarcza (art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej) i podlega obowiązkowi ubezpieczenia społecznego w okresach jej wykonywania. Na potrzeby ustalania prawa do emerytury jest traktowana jako okres ubezpieczenia (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej), a brak opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne uniemożliwia uwzględnienie takiego okresu do stażu ubezpieczeniowego (art. 5 ust. 4 ustawy).

Przez cały okres działalności wynikający z decyzji Komisji (...) wnioskodawca wyłącznie w trzech okresach podlegał ubezpieczeniu społecznemu tj. 02.11.1993-30.04.1994 r. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, 20.04.2001-23.04.2001 r. z tytułu umowy zlecenie oraz 13.04.2012-31.07.2017 r. z tytułu pobierania zasiłku z MOPS. W pozostałym czasie nie zgłosił się do ubezpieczeń społecznych, nie odprowadzał składek z działalności twórczej, nie realizując obowiązku określonego w cyt. wyżej przepisach. W istocie można uznać, że poszczególne prace jakie wykonywał w ramach działalności twórczej (obrazy, plakaty, znaczki czy prace konserwatorskie) nosiły znamiona umów o dzieło, skoro wnioskodawca od żadnej z kwot wynagrodzenia nie uiszczył należnych składek, ani też z prowadzonej działalności twórczej nie zgłosił się do ubezpieczeń społecznych. Z tej przyczyny okres od dnia 16.06.1983 r. nie może zostać uznany przez Sąd jako okres składkowy na podstawie art. 9 ust. 2 pkt 9 lit. a. Obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne jest warunkiem koniecznym uwzględnienia okresu składkowego do stażu emerytalnego, a tego obowiązku wnioskodawca nie zrealizował. Nie można również uznać, aby wnioskodawca był zwolniony z obowiązku składkowego, ponieważ zwolnienie z obowiązku opłacania składek odnosi się tylko do okresów obejmujących co najmniej 30 kolejnych dni kalendarzowych: odbywania służby wojskowej, przebywania w szpitalu lub w innym zakładzie przeznaczonym dla osób potrzebujących całonocnych lub całodziennych świadczeń zdrowotnych (odpowiednio § 9 rozporządzenia RM z dnia 17 sierpnia 1987 r. i § 50 rozporządzenia RM z dnia 29 stycznia 1990 r.). Takich okresów zwolnienia z obowiązku opłacania składek wnioskodawca nie wskazywał.

W tej sytuacji okres działalności twórczej od dnia 16.06.1983 r. nie może zostać uwzględniony do stażu pracy wnioskodawcy.

Okres rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy bez prawa do zasiłku nie został wymieniony w art. 6 i 7 ustawy, zatem tych okresów Sąd również nie mógł wnioskodawcy uwzględnić do ogólnego stażu pracy. Natomiast na podstawie art. 7 pkt 9 ustawy emerytalnej jako okresy nieskładkowe zalicza się okresy nauki w szkole wyższej na jednym kierunku, pod warunkiem ukończenia tej nauki, w wymiarze określonym w programie studiów. Wnioskodawca nie ukończył rozpoczętych studiów, zatem okres studiów nie został uwzględniony do stażu ubezpieczeniowego.

Odnosząc się do pozostałych okresów, na podstawie dokumentacji przedstawionej przez wnioskodawcę Sąd stwierdza, że do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy mogą zostać uwzględnione następujące okresy:

- 01.09.1965-31.12.1968 r. zatrudnienia na podstawie umowy o naukę zawodu w zakładzie ślusarskim H. T. we W. (k.11 a.s.) – art. 6 ust. 2 pkt 3;
- 01.04.1975-31.08.1975 r. w Towarzystwie Miłośników (...) (skierowanie k.56 a.s.) – art. 6 ust. 1 pkt 1 (od dnia 01.09.1975 r. wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu pracowniczemu jako pracownik (...) we W.);

- 01.04.1981-31.10.1981 r. w Dzielnicowym (...) (k.55 a.s.) – art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy).

Niemniej jednak mając na uwadze, iż okres uwzględniony przez ZUS wyniósł 10 lat i 4 okresów składkowych i nieskładkowych, uwzględnienie wnioskodawcy wskazanych wyżej okresów pracowniczych i nauki zawodu, skutkowało ustaleniem łącznego okresu ubezpieczenia w wymiarze 14 lat 4 miesiące i 4 dni zamiast wymaganych minimum 20 lub 25 lat. Tym samym wnioskodawca w dalszym ciągu nie spełnił warunków w zakresie niezbędnego okresu składkowego w myśl w art. 27 i 28 ustawy emerytalnej, uprawniających do przyznania prawa do emerytury.

Dodatkowo podkreślić należy, że w myśl art. 3 i 232 k.p.c., ale także art. 116 ust. 5 ustawy emerytalnej, to ubezpieczony winien wykazać, że spełnia przesłanki do dochodzonego świadczenia i już do wniosku składanego do organu rentowego dołączyć dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokość. Podkreślić należy, że to nie Sąd ma poszukiwać dowodów potwierdzających roszczenie odwołującego, ale on sam winien przedstawić wiarygodne dowody na poparcie swojego stanowiska. W niniejszej sprawie powód był reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, pomimo to nie sprostął wyżej opisanemu obowiązkowi procesowemu.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako niezasadne, o kosztach postępowania orzekając na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265 j.t.).